

Ali veš?

Kaj pa tacega? Ali veš, da ti bo tale »Orlič« prinesel dva prav lepa praznika, ki se jih vsak Orlič veseli in jih ima vsaka Orličica iz srca rada?

Ali veš, katera sta tista dva praznika?

Prvi je god sv. Miklavža, ki ga vsi že prav težko čakate. Že vem zakaj. Sv. Miklavž vsem pridnim rad kaj lepega prinese in tega si še misliti ne morem, da bi vi ne bili pridni.

Drugi je praznik Brezmadežne — v ponedeljek dne osmega decembra. Tudi tega praznika se boste vsi razveselili. Prvič zato, ker je sam na sebi tako silno lep, drugič pa zato, ker bo tisti dan orlovski praznik.

Sam na sebi je zato tako lep, ker častimo tisti dan Marijo, prečisto devico in mater, ki je bila tako lepa in brezmadežna, da ni imela nikoli prav nobenega greha, še izvirnega ali podedovanega ne.

Orlovski praznik je pa tisti dan zato, da se vsi Orli in Orlič, pa tudi vse Orlice in Orličice nanovo takrat posvete Mariji in po njej njenemu Sinu. Saj ne bodo mogli drugače ostati vse življenje zares dobri in plemeniti ljudje, če ne bodo ostali posvečeni Jezusu po Mariji. Zato boste vsi tisti lepi dan prejeli prav pobožno s v. o b h a j i l o. Tako pobožno in s pristrčnim veseljem prejmite sv. obhajilo, kot bi vam Marija Brezmadežna sama dala v srce svoje božje Dete, ljubega Jezusa.

In ko boste prejeli posvečeno hostijo, obljubite Jezusu, da boste še vse bolj pridni kot ste bili doslej. Prosite ga pa, da

vam bo On pomagal in vam dal veliko nebeških milosti. Pa tisti dan morate še več storiti. Ne pozabite, da je takrat o r l o v - s k i p r a z n i k ! Kakor pri vsakem sv. obhajilu molite za starše in druge, ki jih radi imate, tako molite tisti dan za vso lepo o r l o v s k o o r g a n i z a c i j o , da bi ostala vedno lepa in še bolj in bolj lepa postajala. Kdor ima orlovsko organizacijo v resnici rad, m o l i z a n j o !

Če bomo Orli in Orlič, Orlice in Orličice drug za drugega molili, bomo ostali zares prav zmerom bratje in sestre, bratci in sestrice. O, kako lepo bo, če se bomo vedno bratovsko in sestersko radi imeli!

Do tega naj nam pomagata sv. Miklavž in kraljica naša: Brezmadežna!

Deklamacija Orličev za Miklavžev večer.

P. Evstahij Berlec.

1. Poklon, pozdrav, o družba zbrana!
Pozdravljena vsa srca vdana! —
Kako nocoj žaré oči! —
Veselite sveto naj živi!!
2. Poslednji mesec, mesec gruden,
ko starček kašlja slab in truden,
v veseli duši pa je maj:
»Pozdravljen, sveti Nikolaj!« — —
3. Pozdravljen, sveti mož, častiti!
O hvala, da si hotel priti
že tolikrat — in spet nocoj!
Otroška sreča je s teboj! — —
4. Pozdravljen škof pobožni, sveti!
Za čednost vse nas hočeš vneti,
saj tistega, ki ljubi greh,
pobere vrag v peklenski mehl!
5. Izbrali so si pot pravice
slovenski Orli in Orlice.
V čistoti jim žari okó
in duh se dviga jim v nebó...
6. Nedolžna čednost vabi, kliče
ljubeče tudi nas Orlič;
med nami naj bo priden vsak,
Bogu prijeten naš korak! —

7. Prisega naša mlada četa,
da vedno bo za dobro vneta —
O, kvišku duh nam hrepeni:
naj božji bomo večne dni!
8. Prihajaš z lepimi darovi —
obdâri nas in blagoslovi
Orlič, sveti Nikolaj,
da v duši bo cvetoči maj!
9. Pozdrav, poklon, o družba zbrana!
Vam, starši, pa ljubezen vdana!
Kakó nocoj žaré oči!
Veselje sveto naj živi!!

Brigita Demšar, Martinjvrh:

Orehi.

Spet je prišla jesen. Sadje zori. Listje rumeni. Pa saj je bil že god svetega Mihaela. Takrat pravijo, da mora biti vse zrelo. In takrat so zreli tudi orehi.

Orehi so tisti sad, ki ga gotovo najtežje čakajo polhi in veverice. Komaj se pokaže oreh iz zelenega olupka, znamenje, da orehi že dozorevajo, že skačejo ti škodljivci s kosmatimi repi po orehu in luščijo lupine, da kar frče izpod ostrih zob. Ko takole gledamo naglo veverico, ko telovadi in skače po drevesu, si mislimo: »Oh, ko bi še mi mogli po vejah obirati! To bi imeli hitro orehe na tleh!« Pa mi jih moramo drugače obirati.

K deblu pristavimo lestvo, v roke vzamemo dolgo preklo, in hajdi nad orehe! Orehi se ne tresejo ali obirajo kakor hruške in jabolka. Najlažje jih oklatimo s preklo. Saj še uganka pravi o orehu: Kadar nima, je kregan, kadar pa ima, je tepen. Pa je res čudno, da so orehi tako nesrečni, da jih vedno le tolčemo, čeprav so tako dobri. Najprvo jih s preklo spravimo na tla. Potem jih pobiramo in kar jih je še v olupkih, oluščimo in damo sušit v peč. Saj se vsakemu pozna na rokah, kdor je orehe pobiral, ker so od olupkov vse črne.

Ko so orehi suhi, jih spet tolčemo. Ubogi orehi! Takrat smo jim pa škodljivci vsi, kdor ima kaj zob. Posebno otroci, ki še svetega Miklavža prosijo, da bi jim z drugimi darovi vred prinesel tudi orehov. Ko pa pride Božič in Velika noč, je pa treba še jedrca stolči za potico. In orehova potica je res tako sladka in dobra. Oh, oh...

Ali nismo grdi mi ljudje, da tako dobro stvar božjo toliko tolčemo?

Domovinska ljubezen čebel.

(Konec.)

Poleti so pa čebele nad vse ljubosumne. Neprestano stojé močne straže pred žrelom, pripravljene na boj. Če se le kje v bližini gane sovražnik, že plane pazljiva stražarica nadenj, obenem pa da od sebe glas, ki kliče na pomoč. V trenutku je vsa četa zunaj in sulice — žela — se zablistajo! Sedaj pa kar pete nabrusi, čebelni sovražnik, drugače joj tebi!

Pa ne samo na velike, tudi na majhne sovražnike pazijo čebele na vso moč. Zelo imajo na piki mravlje, muhe, štrigalice, posebno pa večé. Zoper ta drobiž zamažejo vse špranje in odprtine v panjevih stenah z nekako smolo, ki si jo same naredijo. Če pa skuša skozi žrelo vdreti nebodigatreba vsiljivec, ga krepko prime straža na bradi. Če je pritepenec za eno čebelo premočan ali če ima trd oklep, n. pr. čmrlj, keber in podobne živali, se ga loti obenem kar vsa četa čebel. Ker mu ne morejo z želom do živega, ga primejo na drug način. Trgajo ga, stiskajo in mikastijo, grizejo in prerivajo semintja, dokler mu ne polomijo kril, nog, tipalk. Včasih se jih pa nabere taka gruča okoli njega, da ga stisnejo v kepo in zaduše! Ta jo je torej tudi prav pošteno izkupil.

Nekoč v jeseni sem prišel pred čebelnjak — da bi vi vedeli, kakšne čudne reči sem videl! Te moje krotke čebelice so hipoma zdivjale — kakor sršeni so pihale in puhale! In kaj se vali tam po tleh? Kepa samih čebel! In tam zraven zopet ena! In nedaleč proč tretja! Jojmene, kaj se je zgodilo?

Vzel sem dolgo tenko palico in začel kepo razkopavati. Veste, drugače se jaz čebel še malo ne bojim. Poznam jih in čebele poznajo mene. Če imam roj, ga kar z golo roko ogrebem, pa me nobena ne piči. Ampak takrat sem se jih bal, ko so bile tako sršaste. Zato sem jih s palico previdno razkopaval. Prav lahko ni šlo, ker so se zmerom nazaj v kepo stisnile. Nazadnje se mi je le posrečilo, da sem jih razpodil, in kaj se mi je pokazalo sredi kepe? Velika osa — komaj še majhno živa. Počil sem jo s palico, da je pri priči izdihnila roparsko dušo, in sem se lotil druge kepe. Spet sem našel oso in v tretji kepi istotako oso. O, čebelice moje, sem si mislil, z vami res ni dobro hrušk peči in najbrž tudi ne češenj zobati! Srečna mi bodi čebelna domovina, ki imaš take brambovce!

Kaj naj še rečem? Tole! Čebele so čebele, mi smo pa ljudje. Čebele imajo domovino, mi tudi. Čebele imajo želo, mi pa — meč? — o ne, mi pa — p a m e t ! Pamet nam pravi, da je za ljudi vojska n e s p a m e t n a. Pamet nam pravi, da mi ljudje domovino, ki jo ljubimo, lahko drugače branimo — če smo pametni! Vojska je huda reč, milijonom prinese nesrečo, nikar

si je ne želimo! Kažimo ljubezen do domovine s tem, da jo skušamo s svojim delom in s svojo značajnostjo visoko povzdigniti! Če bomo mi domoljubi dobri in plemeniti in učeni ljudje, bo imela naša domovina povsod ugled in dobro ime — potem se nam pa grdih sovražnikov ni treba bati. Ves svet nas bo spoštoval, ne sovražil. Z vojsko se pa domovina včasih prav slabo brani.

Zato nisem imel namena, v tem spisu priporočati, da posnemajte čebelne vojske. Rečem pa: Posnemajte čebelno domovinsko ljubezen, toda posnemajte je po človeško!

Kocijančič Viktor, stud. med.:

Štruklji na potovanju.

Kam neki bi mogli štruklji potovati in zakaj? Sploh pa, kakšni štruklji so to in čigavi? Ali taki, ki jih ljudje jedo? — Taki, taki, pa prav nič drugačni. Potovali so pa takole: Štrukljev Lojzek jih je dobil za kosilo in jih je pojedel — no in med tem, ko jih je jedel, so bili štruklji na potovanju. Seveda Lojzek ni še nikoli pomislil, kako štruklji potujejo iz sklede v usta, iz ust v želodec, iz želodca v kri itd. Zato sem se pa jaz namenil, da bom o tem povedal štrukljevemu Lojzku in vam.

Potovanje, o katerem mislim pisati, se prične takrat, ko je žlica prinesla štruklje v usta. Kaj se godi v ustih? Zobje se lotijo štrukljev in jih dobro zmeljejo, slina jih pa zalije in razmoči. Tako so torej štruklji izgubili svojo podobo in začela se je prebava.

Pri tej priliki vas vse na tole opozorim: Vsako jed dobro premlite z zobmi in jo prežvečite, da se prepoji s slino! Zato namreč, ker ste ravno prej brali, da se prebava že v ustih začne, ne šele v želodcu. Kdor požira kar cele kose, dela želodcu velike težave, ker mora potem sam opraviti tisto delo, ki je po naravi ustom odmerjeno. Ni čudno, da se tak želodec rad pokvari.

Sedaj pa pogledjmo, kam vodi štruklje nadaljna pot!

Tista kaša, ki je v ustih nastala iz štrukljev, smukne skozi požiralnik v želodec. V želodcu se začne pravcati ples. Štrukljeva kaša se notri še bolj pregnete in premeša, da postane prav tenka in se tudi najmanjši štrukeljčki razpuste v lahko tekočo snov. Sedaj si pa že tudi nekdo drugi zaviha rokave in se spravi nad tenko kašo — to je želodčni sok, ki je nalašč zato ustvarjen, da pomaga prebavljati jedi. Štruklji so vsako minuto manj podobni samim sebi. Če bi jih Lojzek mogel sedaj videti, bi mu še na misel ne prišlo, da so to prejšnji lepi in okusni štruklji.

Ali ste že videli, kako zidarji hišo podirajo? Kar je bil prej trden zid, razpada na posamenze kose, opeko za opeko, kamen za kamnom jemljo možje iz zidu. Vmes pa pade na tla omet in prah se dviga v zrak. Tako razpada tudi štrukljeva trdota v tisoč koscev in delcev, iz katerih je bil trdno zgrajen. To je tisto, kar imenujemo *p r e b a v o*.

Štrukljeva kaša ostane v želodcu več ur — potem sme in mora dalje. Želodčni v r a t a r jo spusti v ž o l č n o č r e v o. Tu se sreča kaša z novimi sokovi, med njimi z ž o l č e m. Vsi se spravijo nad ubogo kašo in jo cepijo, razdirajo in mrcvariyo, da je veselje. Kakšna čudna mineštra je že nastala sedaj iz Lojzkovih štrukljev! Zdaj ji še kaša ne moremo več reči.

Zvedeli ste torej, zakaj je dober ž o l č. Pomaga mrcvariti jedi. Posebno nad mastnimi kosi ima žolč veselje. Tako jih zmane in zmikasti, da nastane iz njih prava »žajfnica«, hočem reči »milnica«, ker je treba, da lepo slovensko govorimo. Tako nalogo ima torej žolč.

Toda kam sedaj? Odprta je že nova pot — hajdi v t e n k o in d e b e l o č r e v o! Je še nekaj koščkov v kaši, ki so se trdovratno upirali vsem sokovom, toda sok v tankem črevesu zmehča tudi te. Pozneje pa pridejo na pomoč še bakterije (o teh je »Orlič« že pisal) in razjedo prav vse, kar bi utegnilo telesu še prav priti. Samo tiste ostanke puste pri miru, ki niso prav za nobeno rabo.

Sedaj je torej delo prebavljanja končano. V tako pripravljeno hrano posežejo krvne žilice v črevih, srkajo jo vase, spremane v kri in ta raznese štruklje po vsem telesu. Vsak telesni del dobi svojo mero, ki mu je potrebna — in štrukljev Lojzek se prav dobro počuti in še bolje redi po zaslugi štrukljev, ki mu jih je skuhala dobra mama.

Nekaj pa moram še povedati. Nobena hrana, ki jo použijemo, ni taka, da bi mogle krvne žilice v s o vase posrkati. Nekaj ostane vedno neprebavljenega in tisto mora ob svojem času iz telesa ven. To s o o d p a d k i. Vse je tako modro ustvarjeno, da tiste reči, ki so za telo odveč ali celo škodljive, dobe precej potni list in morajo čez mejo države, ki ji pravimo: človesko telo.

Sedaj pa več Lojzek, kako štruklji potujejo in kam. Ali boš to reč s tako pazljivostjo bral, da boš znal ponoviti pot štrukljev, tudi če »Orliča« zapreš? Rad bi vedel, če boš. Pa če prav ne vem, vseeno voščim tvojim štrukljem, ki jih včasih ješ: dober tek, tebi samemu pa: Bog blagoslovi!

Gojenke na Vrhniki pri tekmi: Dosegljivih točk 144, doseženih 136, to da 94,44% in I. častno diplom o. — Pomotoma je to zadnjič izostalo.

Franc Petrič, Orlič Krakovo-Trnovo:

Izlet trnovskega naraščaja na Krim.

(Konec.)

Medtem je postavil cerkovnik na angelsko mizo okrogel svečnik s prižganimi rdečimi svečicami. Šli smo po vrsti vsak s svojo svečico okrog oltarja in darovali podarjeno krono.

Po službi božji smo se gospodu župniku lepo zahvalili, vzeli slovo in jo mahnili proti cilju.

Med potjo skozi vasi smo korakali v četverstopih in peli naše orlovske pesmi. Po polurni hoji smo dospeli v vas Strahomer. Začelo se je pobočje Krima. Le naprej! Kar zaslišimo: Kluk! Kluk! Kluk! Iz daljave se je začul kravji zvonec. Takrat se je zasmajalo srce Križmanovemu Franceljnu. Že dolgo je želel videti, kako se pase živina po planinah. Želja se mu je sedaj izpolnila.

»Gospod! Gospod! Ali bomo kmalu na vrhu?« se oglasi Severjev Andrej, ko je ravno priplezal čez precej strmo skalo. »Saj smo šele začeli lezti v hrib...« Vprašanja na gospoda vaditelja so kar deževala.

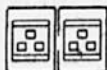
Pot je bila jako težavna. Nismo poznali pota. Šli smo po skalah in pečinah naravnost proti vrhu. Oglašali smo se vso pot s trobentami. Proti vrhu smo zagledali krasnega srnjaka, ki se je mirno pasel. Slišal je trobentin glas in zdiral v goščavo.

Okoli 10. ure smo stopili na vrh Krima. To je bil razgled, da je bilo veselje. Toda naši želodčki so krulili in niso občutili krasote. Zapalili smo velik ogenj in br. vaditelj so nam skuhalo težko zaželeno polento. Potem šele je dobilo oko svojo pašo. Imeli smo nekaj časa prav lep razgled. Zlasti dolenjska stran je ležala pred nami v vsej lepoti. Sv. Jožef, sv. Ana, Žalostna gora in drugi kraji so bili kar pred nami. V sinji daljavi je stala kakor osamljena, zapuščena od vseh drugih, naša stara znanka, Šmarna gora, ob vznožju pa dolga in široka ravnina in naša bela Ljubljana. Najbolj so se pa ozirale naše oči náte, stari očak Triglav! Ti pa si zakril pred nami svoje obličje v neprodarno obleko močvirske megle. Kmalu je gosta megla sploh zakrila prekrasni razgled. Posedli smo okoli ognja in pekli jabolka in krompir.

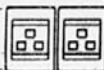
Prehitro je minil čas in vrniti smo se morali s tako prijetnega kraja. Malo spomina si moramo tudi odnesti z vrha Krima, nekaj planinskega cvetja! Kdo bo to zameril nam, novo-pečenim hribolazcem? Vsi okrašeni smo se vrnili v dolino. Po dolgi poti skozi gosto zarasli gozd smo prišli v vas Zgornja Brezovica. Korakali smo po prašni cesti skozi razne vasi v Podpeč. Tukaj so nas počakale naše sestre Orlice, ki so se vračale z Žalostne gore. Namerjali smo se peljati s čolnom po Ljubljani, toda žal, začelo je deževati. Vrnili smo se vsi skupaj

v Preserje in šli vedrit v bližnjo gostilno, nato pa z vlakom v Ljubljano. Izstopili smo veseli, čeprav nekoliko mokri, in korakali v Trnovo, naš priljubljeni rojstni kraj. In takrat so se poskrili vsi tisti preroki in preročki, ki so nas poprej strašili češ: Le pojdite, le! Bo prišla ploha, pa toča, pa treskalo bo; vi se boste pa kremžili. Po skalah boste popadali, pa vas ne bo več nazaj. Hvala Bogu, nič takega ni bilo. Prav zdravi in zadovoljni smo prišli vsi s Krima, pač pa zelo trudni.

Potem smo pa najmanj tri tedne govorili samo o Krimu, če nas je hotel le kdo poslušati...

Vesela pošta br. Nardžiča.

Iz nabiralnika.

Stari trg. — Cenjeni br. Nardžič! Sporočam Vam, da imamo gojenke novo voditeljico. Ime ji je Pavla. Takoj prvič smo bile zelo zadovoljne z njo. Vsako prvo nedeljo hodimo redno k sv. obhajilu. Sestanke imamo pa vsako prvo in tretjo nedeljo. Zapustila nas je pa gospodična Zoška Vivoda. Zelo nam je žal zanjo. Odkar smo jo poznale, smo jo imele rade. Pa tudi ona je nas rada imela. Hvaležne smo ji za njene dobrote. — Bog živi! Mici Mulec.

Sv. Martin pri Vurbegu. — Predragi br. Nardžič! Povedati Vam hočem, kako se imamo pri nas. Ne mislite, da smo zaspani ali da se ne zavedamo svojega poklica. Na občnem zboru so nam Orličem izvolili novega vaditelja in voditelja, ki nam bo dajal pojasnila in nas bo uril v telovadbi. Posebno nas pa veseli, da so nam predsednik povedali tole: Prihodnje leto bo, naš Orel praznoval petletnico ustanovitve in bo prireditel pri nas. Nastopili bomo tudi Orlič. — Vse bratce bratskih odsekov lepo pozdravljam s krepkim pozdravom. Bog živi! Franc K.

Sv. Peter pri Mariboru. — Častiti br. Nardžič! Danes Vam bom nekaj prav veselega sporočila. Že dolgo časa smo se pripravljale na sv. birmo. Bila je pa dne 21. septembra. Tisto nedeljo sem bolj rada vstala kot ponavadi. Od osmih naprej smo pri župnišču čakale prevzvišenega gospoda škofa. Tam so stali tudi slavaloki. Na meji župnije so en slavalok okinčale Orlice. Tam so tudi gospoda škofa sprejeli Orli in Orlice. Pred župniščem so pa govorili g. župnik, en deček v imenu šolarjev in drugi. Veselo je zaigrala godba. Nato je bila v cerkvi sv. maša in pridiga. Nazadnje je bila sv. birma. Trudile smo se in mučile, da bi vse prav dobro znale krščanski nauk, nazadnje je pa ta točka izostala. Ne morem Vam povedati, kakšno veselje smo imele s sv. birmo. Ko je prišla vrsta name, sem se posebno modro držala. Ko so me škof udarili, me ni nič bolelo. (Drugič nam lepo opiši, zakaj škof birmanca udarijo! Bomo dali v »Orliča«, pravi br. Nardžič.)

Po sv. birmi sem šla na botrin dom. Za botro imam sestro načelnico. Od nje sem dobila lepo srebrno uro. Veliko veselje imam z njo. Vedno gledam nanjo, koliko kaže. Škoda, da niste bili še Vi tukaj. Gotovo bi se veselili z nami. (Seveda, pa še kako!) — Bog živi! Herta Ternek.

»Orlič« izhaja vsak mesec. — List izdaja uprava »Mladosti«. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Ljudski dom. — Naročnina za odseke, ki naroče vsaj 20 izvodov pod skupnim zavitkom 6 Din na leto, za vse druge naročnike 10 Din. — Odg. urednik: Franc Zabret. — Tiska Jugosl. tiskarna v Ljubljani.